

NOI MĂRTURII DOCUMENTARE PRIVIND EPOCA UNIRII

de CORNELIA APOSTOL

Printre documentele de o reală valoare istorică, ce vin să îmbogățească patrimoniul Muzeului de Istorie al R. S. România, se numără și cele opt documente referitoare la legea pentru desființarea pedepsei cu bătaia.

Adoptată în timpul domniei lui Al. I. Cuza, legea se înscrie, alături de celelalte legi și reforme, pe linia măsurilor menite să ridice tînărul stat român modern la nivelul statelor civilizate europene.

Astfel, primul document, datat 16 aprilie 1860¹, este o adresă a lui Gheorghe Crețeanu — ministru secretar de stat ad-interim la departamentul justiției — către domnitor, prin care îi aduce la cunoștință că „a prezentat în deliberația consiliului alăturatul proiect de lege suplimentar la Cartea III, titlul I, cap. I, din condica penală...“. Pe document se află și semnătura domnitorului : „A. I.“, cu adnotarea „în deliberarea Camerei legislative“, căci conform articolului 14 al Convenției de la Paris, domnitorul „pregătește legile de interes special, pe care le supune dezbaterilor adunării“².

Cel de-al doilea document³, dat în București la 9 mai 1860, poartă semnătura lui Ion Ghica, președintele Adunării Legislative a Țării Românești.

În numele președinției Adunării Legislative, Ion Ghica, adresîndu-se ministrului justiției, scrie : „Fiindcă pedeapsa cu bătaia... este degradătoare și demoralizatoare, și în orice chip nu poate exista într-un stat constituțional, nefiind compatibilă civilizațiunii unei națiuni...“, se invită guvernul „să înfățișeze cît mai curînd un proiect de lege, spre a se desființa pedeapsa cu bătaia...“.

Următorul document este un jurnal al consiliului de miniștri⁴, încheiat în ziua de 1 iunie 1860. Jurnalul consemnează faptul că proiectul de lege „în privința suprimării pedepsei cu bătaia din legea penală“

¹ Document aflat în colecția Muzeului de Istorie al R. S. România, nr. inv. 25225.

² D. C. Bădulescu și S. Popescu, 1856—1936. *Documente cari au stat la baza existenței statului român*, Constanța, 1937, p. 9.

³ Document aflat în colecția Muzeului de Istorie al R. S. România, nr. inv. 25227.

⁴ Document aflat în colecția Muzeului de Istorie al R. S. România, nr. inv. 25228.

a fost aprobat de către consiliul de miniștri, urmînd „a-l raporta M. S. spre a se înainta la dezbateră Camerei Legislative“. Documentul poartă semnăturile membrilor consiliului de miniștri al Țării Românești: Nicolae Golescu — președinte al consiliului de miniștri și ministru de război; Ioan I. Filipescu — ministru de externe; C. A. Rosetti — ministrul cultelor și instrucției; D. Brătianu — ministru de interne; V. Boerescu — ministru al justiției; Ion Brătianu — ministru al finanțelor și Barbu Vlădoianu — ministru al controlului⁵.

Un alt jurnal al consiliului de miniștri⁶, din 4 iunie 1860, „consideră de interes comun legea pentru desființarea pedepsei cu bătaia din condica penală. Consiliul se unește cu opinia D-lui Ministru de a se înainta comisiei centrale, în formă de propunere proiectul de lege adoptat de Consiliu în ședința de la «1° curent»“. Ca și documentul prezentat anterior și acesta poartă semnăturile membrilor consiliului de miniștri al Țării Românești.

Într-un alt document⁷, adresat „Măriei Sale Alexandru Ioan I Domnul Principatelor Unite“, Ștefan Golescu, președinte al Comisiei Centrale, „vine cu tot respectul a-l supune⁸ Măriei Tale, cu rugăciune să binevoiești a-i da cursul prevăzut prin art. 33 din Convențiune“. Semnează președintele Comisiei Centrale, Ștefan Golescu.

La 15 iulie 1860, Vasile Boerescu, ministru al justiției, se adresează domnitorului Al. I. Cuza, arătîndu-i că „pe lingă adresa D-lui Președinte al Consiliului Miniștrilor din Țara Românească s-a primit proiectul elaborat de Comisiunea Centrală pentru abrogarea pedepsei cu bătaia din Condica penală și aplicarea acelei condici în Principatul Moldovei“⁹. Vasile Boerescu cere domnitorului să-l trimită spre dezbateră Camerei legislative. Semnează Vasile Boerescu. Documentul are și inițialele domnitorului: „A. I.“.

Ultimele două documente sînt: expunerea de motive la proiectul de lege pentru desființarea pedepsei cu bătaia¹⁰ și proiectul de lege propriu-zis¹¹. Expunerea de motive, concepută de Vasile Boerescu, nu face altceva decît să demonstreze încă o dată necesitatea desființării pedepsei cu bătaia. Încă de la început se arată că „pedeapsa cu bătaia, admisă în legea noastră penală din 1850, se află reprobă de toate legislațiunile popoarelor civilizate“. De asemenea, se specifică faptul că proiectul de lege pentru desființarea pedepsei cu bătaia a fost introdus „traduchind legea franceză“, pedeapsa cu bătaia fiind înlocuită cu o altă pedeapsă, „închisoare sau amendă“, astfel că desființarea acestei pedepse „nu lasă nici o lacună în legea penală“.

⁵ Dan Berindei, *Guvernele lui Al. I. Cuza (1859—1866). Liste de miniștri*, în „Revista Arhivelor“, an. II, nr. 1, 1959, p. 155.

⁶ Document aflat în colecția Muzeului de istorie al R. S. România, nr. inv. 25229.

⁷ Document aflat în colecția Muzeului de Istorie al R. S. România, nr. inv., 25230.

⁸ Proiectul de lege pentru desființarea pedepsei cu bătaia.

⁹ Document aflat în colecția Muzeului de Istorie al R. S. România, nr. inv. 25231.

¹⁰ Ibidem, nr. inv. 25226.

¹¹ Ibidem, nr. inv. 26232.

Ultimul document este o copie după „proiectul de lege pentru abrogarea pedepsei bătaii din condica penală și aplicarea acestei Condice în Principatul Moldovei“. Proiectul cuprinde opt articole, în cele dintii specificându-se că „pedeapsa cu bătaia în toate cazurile prevăzute de condica penală civilă a Țării Românești se desființează, și în locul ei se va aplica pedeapsa închisorii sau amendei“. Articolul trei se referă la aplicarea condicii penale a Țării Românești și în Moldova, cu începere de la 1 ianuarie 1861. Următoarele patru articole cuprind prevederi referitoare la măsurile ce trebuie luate pentru a face posibilă aplicarea legii și în Moldova. Articolul opt consemnează faptul că „guvernul va îngriji a se tipări o edițiune oficială atât a condicej penale cât și a condicej de procedură criminală din Țara Românească cu textul modificat de legiuirile complementare posterioare. Această acțiune va servi de normă tuturor dregătorilor de toată treapta în Principatele Unite“. Semnează președintele Comisiei Centrale Ștefan Golescu. Dedesubt: „votat în ședința de la 4 iulie 1860 și primit cu 8 voturi pentru, două contra și 4 abțineri“.

Proiectul de lege pentru desființarea pedepsei cu bătaia a fost discutat atât de către Adunarea legislativă a Țării Românești, cât și de cea a Moldovei. Astfel, într-un proces-verbal al Adunării electivă a Moldovei, din 5 decembrie 1860, se consemnează printre alte proiecte de lege ce urmau a fi discutate de către membrii adunării și proiectul privind „abrogarea pedepsei bătaii din Condica Penală și unificarea Codicilor în ambele Principate“¹².

Unul dintre cei care a susținut cu tărie proiectul de lege pentru desființarea pedepsei cu bătaia a fost Mihail Kogălniceanu. Astfel, în ședința Adunării Elective din 13 iulie 1860, el arăta că „bătaia... s-au desființat chiar în ziua punerii în lucrare a Convențiunii; de-ndată ce s-au zis: toți sînt egali înaintea legii; bătaia, care nici odată nu va moraliza o nație, s-au desființat de la sine“¹³. Cunoscut ca un consecvent apărător al cauzei țărănimii și de data aceasta, Mihail Kogălniceanu lupta pentru abrogarea pedepsei cu bătaia, care ar fi însemnat și o îmbunătățire a situației țărănilor. În aceeași ședință din ziua de 13 iulie 1860, el spunea: „aș primi cu bucurie, ca o glorie, pîra că eu am fost acela ce am ridicat biciul de-asupra spinărei a milioane de țărani“¹⁴.

În Suplimentul la „Monitorul Oficial“ al Țării Românești, nr. 140 din 17 iunie 1861, apare publicat în întregime proiectul de lege pentru abrogarea pedepsei cu bătaia din condica penală și aplicarea aceleiași condici în Principatul Moldovei. Proiectul de lege este absolut identic cu cel în copie achiziționat de noi. Ca și celălalt, cuprinde opt articole, primele două referindu-se la desființarea pedepsei cu bătaia și înlocuirea ei cu pedeapsa închisorii, iar celelalte se referă la măsurile ce urmează să fie luate pentru a se putea aplica prezenta lege.

¹² Supliment Extraordinar la „Monitorul Oficial“ al Moldovei. Procesele verbale ale Adunării Elective din Moldova. Sesiunea 1860—1861. Proces-verbal nr. II, 5 decembrie 1860, p. 1.

¹³ Ibidem, proces verbal nr. XXI — 13 iulie 1860, p. 280.

¹⁴ Ibidem.

În același număr al ziarului este publicat și raportul secțiunii I-a judecătorească, căreia i-a fost încredințat spre dezbateri proiectul de lege. Raportul menționează că „gradul de civilizațiune în care se află românii în genere, și principiile puse în convențiunea care este cartă noastră constituțională, nu pot suferi nu numai a fi executată pedeapsa cu bătaia, dar nici chiar a se mai vedea scrisă în codul nostru penal. Este timpul ca să fim încredințați că bătaia demoralizează pe om, iar nu-l corijează, că pedeapsa cu bătaia degradă și umilește pe om, amărăște într-însul spiritul de libertate și independență”¹⁵.

Dezbaterea privind adoptarea legii pentru desființarea pedepsei cu bătaia continuă și în cadrul Adunării Generale a României, în cursul anului 1862. Astfel, în ședința din 2 martie 1862, „la ordinea zilei este abrogarea pedepsei cu bătaia...”¹⁶.

Finalitatea acestor acțiuni se concretizează în scoaterea din noul Cod penal, ediția 1865, a pedepsei cu bătaia, ea fiind înlocuită cu pedeapsa închisorii sau amenzii în funcție de gravitatea delictului¹⁷. Adoptarea legii pentru desființarea pedepsei cu bătaia se alătură celorlalte legi și reforme adoptate în timpul domniei lui A. I. Cuza, toate contribuind la ridicarea statului român modern la nivelul statelor civilizate.

NOUVEAUX TÉMOIGNAGES DOCUMENTAIRES SUR L'ÉPOQUE DE L'UNION

— Résumé —

En son ouvrage l'auteur signale l'acquisition, par le Musée d'Histoire de la R. S. de Roumanie, d'un nombre de huit documents de l'époque de l'Union des Principautés Roumaines.

Les documents se rapportent à la loi pour la suppression de la peine corporelle (par des coups), adoptée pendant le règne d'Al. I. Cuza. Par leur contenu les documents présentent le cours suivi par la proposition pour la suppression de la peine corporelle jusqu'à son adoption comme loi. On mentionne en ce sens aussi le rôle joué par une série de personnalités de l'époque de l'Union dont : Mihail Kogălniceanu, Ion Ghica, Ștefan Golescu, Vasile Boerescu et, bien entendu, le prince régnant Al. I. Cuza.

L'auteur présente le contenu de chaque document, en l'analysant et en soulignant son importance. En conclusion on présente la signification de l'adoption de cette mesure pour l'élévation de l'état roumain moderne au niveau des états civilisés.

¹⁵ Supliment la „Monitorul Oficial” al Țării Românești, nr. 140, Adunarea legislativă a Țării Românești, ședința XXII, 17 iunie 1861.

¹⁶ Supliment la „Monitorul Oficial”, nr. 55, Protocoalele ședințelor Adunării Legislative (1861—1862). Adunarea Generală a României, ședința XIX, 2 martie 1862.

¹⁷ Alexandru Ioan I. *Codice penale și de procedura criminale*, edițiune oficială, București, 1865, Cartea I, titlu I, în Muzeul de Istorie al R. S. România, cu nr. inv. 3656.